

قتل عبدالله بن زبیر در مکه در سال 73 هجری قمری

عبدالله بن زبیر، یکی از مخالفان حکومت یزید بن معاویه بود، که در اواخر رجب سال 60 هجری قمری به خاطر امتناع از بیعت با عامل یزید بن معاویه در مدینه منوره، از این شهر گریخت و به مکه پناهنده شد.

قتل عبدالله بن زبیر در مکه در سال 73 هجری قمری

عبدالله بن زبیر، یکی از مخالفان حکومت یزید بن معاویه بود، که در اواخر رجب سال 60 هجری قمری به خاطر امتناع از بیعت با عامل یزید بن معاویه در مدینه منوره، از این شهر گریخت و به مکه پناهنده شد.

در آن هنگام امام حسین(ع) نیز بر ضد یزید قیام کرده و به مکه معظمه مهاجرت کرده بود و پس از دعوت کوفیان، جهت بر عهده گرفتن رهبری قیام مردمی اهالی کوفه، به سوی عراق رهسپار گردیده بود.

با وجود شخصیت ممتاز امام حسین(ع) و علنی شدن قیام وی بر ضد دستگاه جائرانه بنی امیه، مکانی برای خودنمایی و شخصیت سازی عبدالله بن زبیر باقی نبود. ولیکن پس از شهادت امام حسین(ع) و فراگیر شدن نفرت عمومی نسبت به یزید و دستگاه بنی امیه، فرصتی برای عبدالله بن زبیر به وجود آمد، تا از این وضعیت به نفع خویش سود برد.

وی در آخرین سال عمر یزید بن معاویه بر ضد وی، در مکه قیام کرد و در برابر هجوم سپاهیان شام ایستادگی و از ورود آنان به مکه معظمه جلوگیری نمود و این شهر مقدس را در تصرف خویش درآورد. پس از هلاکت یزید بن معاویه در سال 64 هجری قمری و جانشینی فرزندش معاویه، موقعیت عبدالله بن زبیر مستحکم تر گردید. اما پس از مرگ معاویه دوم و درهم ریختگی دستگاه بنی امیه، فرصتی استثنایی برای عبدالله بن زبیر به وجود آمد و بسیاری از شهرها و مناطق اسلامی را در تصرف خویش درآورد و حتی نزدیک بود که شام را نیز متصرف شود.

اما مروان بن حکم، با همکاری عبدالله بن زیاد و سایر امویان و بازماندگان حکومت یزید در شام به حکومت رسید و مدت کوتاهی خلافت نمود و پس از مرگ او فرزندش عبدالملک به حکومت رسید. با آغاز خلافت عبدالملک، جان تازه ای به کالبد متعفن امویان دمیده شد و او اقتدار آنان را دوباره به شامیان برگردانید. از آن زمان نبرد متعدد میان سپاهیان اموی و سپاهیان عبدالله بن زبیر آغاز شد. ولیکن به تدریج، سپاهیان شام صحنه را بر سپاهیان عبدالله بن زبیر تنگ کرده و شهرها را یکی پس از دیگری از تصرف آنان بیرون آوردند و آنان را به سوی مکه معظمه، وادار به عقب نشینی کردند و تنها این شهر را برای عبدالله بن زبیر باقی گذاشتند.

سرانجام در ذی قعدة سال 72 قمری سپاهیان اموی به فرماندهی حجاج بن یوسف ثقفی به مکه نیز هجوم آورده و این شهر مقدس را در محاصره خویش درآوردند ولی با مقاومت سرسختانه پیروان عبدالله بن زبیر روبرو گردیدند.

حجاج بن یوسف، با کار گذاشتن پنج دستگاه بزرگ منجنیق شهر مکه را سنگ باران کرد و حتی بسته های نفتی را به همراه سنگ ها در میان خانه های اهالی مکه می انداخت و آتش سوزی های متعدد و خرابی های زیادی به وجود آورد و در نتیجه، تعداد زیادی از مردم کشته و زخمی شدند. مردم این شهر از هر جهت در محاصره و تنگنا و از جهت بهداشتی، اقتصادی و روانی در وضعیت بسیار سختی قرار گرفتند.

محاصره شهر مکه و سنگباران آن به مدت شش ماه و نیم ادامه یافت. خانه خدا (کعبه معظمه) و مسجد الحرام نیز از آسیب این هجوم وحشیانه در امان نماندند.

در این مدت، اکثر اهالی مکه از شهر خارج شده و تسلیم شامیان گردیدند و تنها پیروان عبدالله بن زبیر مقاومت می کردند. آنان نیز روز به روز کمتر شده و تنها عده اندکی با عبدالله بن زبیر در داخل مسجدالحرام مقاومت کرده و سرسختی نشان می دادند. تا این که در روز هفدهم جمادی الاولی، سال 73 قمری، سنگی به نزدیکی عبدالله بن زبیر فرود آمد و ترکش های آن، عبدالله بن زبیر را فراگرفت و او را به هلاکت رسانید.

پس از هلاکت وی، سپاهیان حجاج وارد مکه معظمه و مسجدالحرام شده و حرمت این مکان مقدس را نگه نداشتند و در داخل

مسجدالحرام، خون ريزي بزرگي به راه انداختند و سر عبدالله بن زبير و تعدادي از ياران وي را از بدن جدا کرده و براي عبدالملك بن مروان در شام فرستادند و بدین سان به حکومت هشت ساله زبيريان پايان بخشيدند.